

kerestetik sürgösen megvételre. Cim a kiadóban

a néger-negyed leg-... Itt felfedeztem... fekete embert ősz... szemüveggel... formája és ruha... el, hogy ez az ember... bizonyára néger... emel...

meg, szeretném tudni... Jézusajás Ford

nal megmondotta a

aplomba, a 129-ik utca

a templomban van al-

ragyok, nevem Rabbi

a 127-ik utcában mű-

amig elértünk egy...

amely külsőleg egy...

akán azonban tükör...

heber írás szerény-

észobás helyiségbe,

iskola is egyben. A

ddig, amig érdeklo-

angolsággal, amely-

s kevert, mondja:

és összegyűjtjük

doit és Talmudra és

gy néger zsidó, aki

Megmondotta, hogy

házik zsidó csoport

beül száz hive van,

ak azonban hatvan

őzségi díjakat. Azt

zezer néger zsidó él

azonban lassan már

nem akarnak be-

hítközségre.

bi csak két év óta

bi. Alexandriából

tek a nyugatindiai

ide és a háboru

Cuza professzor minden nap provo- kál egy zsidó-vitát a parlamentben

Pop-Csicsó elnök erélyesen megvédte a zsidóságot Cuza professzor inzultusaitól

A jasií professzor a bibliára hivat- kozva leánykerítéssel vádolta a zsidókat

Bucuresti-Bukarest, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délutáni ülésén Cuza professzor ismét hatalmas botrányt rendezett. Az antisze- mita vezér napirend előtt felszólalt és kifejtette, hogy a képviselőház előbbi ülésén validáltak a sorocai részleges választások eredményét. Ehhez elsősor- ban neki lett volna jogában hozzászól- ni, mert az ő pártja 11 ezer 605 szava- zatot kapott a választásokon, amiből nyilvánvaló, hogy a legközelebbi vá- lasztásokon ő fog győzni Sorocamegyé- ben. (Nagy derűltég.) Annál szomo- rubb, hogy a validálás vitája során ismét felszólalt egy sajnálatraméltó kisebbségi képviselő, akinek semmilyen joga nem volt hozzászólni ehhez a kérdéshez.

Ki a sajnálatraméltó

Pop-Csicsó István elnök: Térjen a tárgyra.

Cuza: Ez a sajnálatraméltó ember ál- landóan megzavarja az ország gyűlését. Mirecsu szociáldemokrata: Maga sok- kal sajnálatraméltóbb Cuza ur.

Cuza: A zsidók mindig sajnálatra- méltó kisebbségek voltak Romániában.

„A kisebbségek a mi test- véreink”

Pop-Csicsó István elnök: Nagyromá- niában nincs egyetlen sajnálatraméltó kisebbség sem. Valamennyien a mi test- véreink és az ország egyenjogú pol- gárai. (Percekig tartó taps a többség oldalán).

Cuza: Én is egyet értek Önnel elnök ur, a zsidók kivételével.

Cuza ezután elpanaszolja, hogy Tibe- riu Vasile nevű ágensét a fetesüi pri- már besugására letartóztatták. Kéri Tiberiu szabadlábrahelyezését, majd sajnálatának ad kifejezést, hogy a bel- ügyminiszter nincs jelen, mert rendki- vül fontos dolgokról akar a kamarának beszámolni.

Lucian: Nem baj, itt van a kabinet- főnök.

Rascanu jasií egyetemi tanár: Maga állandóan felesleges dolgokkal tölti a kamara idejét.

Cuza felháborító vádjai

Cuza: Ziegler Leopold jasií újságíró egy Feiler nevű zsidó ügyvéd segítsé- gével elesábitott 13 keresztény lányt, akik közül egyik alig volt tizenkét éves. Ez a két zsidó a Tóra második könyve huszonharmadik fejezetének tizenhete- dik szakasza értelmében járt el.

Mironescu egyetemi tanár: Mégis csak hallatlan, hogy mivel hozakodik elő itt ez az ember. Ugylátszik Cuza ur specialista ebben a kérdésben.

Cuza: Az elesábitott leányok vala- mennyien iskolai növendékek voltak. Intézkedéseket kér a belügyminiszte- riümtől a zsidó kerítők ellen.

„Valóságos szegény ez, amit ön itt tesz”

Pop-Csicsó István: Minden nemzet- ben vannak kerítők, Cuza ur. Valóság- os szegény az, amit itt maga mond.

Cuza: Nem tudok hozzászólni, nem vagyok szakértő ebben a kérdésben. Kérem a belügyminisztert, hogy bo-

Rózsaszín regénye
200 300 oldalos kitünő regények kote- tenként
40 lej

Courths Mahler: A latszt csal
Ohnet: A Croix-Mort grófnők
Croker: Családi hasonlatosság

Milliók könyve
terjedelmes, értékes, érdekes regények
kötetenként
28 lej

G. Fröschel: Soha ilyen nászutazást
Dell: A fekete lovak I.
Dell: A fekete lovak II.
A. Bennet: A kísértet
Peter Bolt: Asszony nélküli város
Courths Mahler: Az igazi asszony
Courths Mahler: Titkos Mátkaság
Stratz R.: Régi regény

Kaphaták az Uj Kelet könyvsztályában

csássa rendelkezésekre a tizenhárom elesábitott leány dossziéját, hogy inter- pellációmát megtehessem.

Felkiáltások a többség sorában: Nem lehet! Nem lehet!

Rascanu professzor: Nem engedhető meg, hogy a román parlamentben egy ilyen kérdésről interpelláljanak.

Cuza: Szomorú, hogy egy egyetemi tanár zsidó kerítők védelmére kel.

A kormány elfelejtette az állam- polgársági és a kisebbségi törvényt is

Május 31-ikén visszavonhatatlanul végetér a parlamenti ülészak, de a kisebbségi és az állampolgársági törvény az öszre halasztott törvényjavaslatok között sem szerepel

Bucuresti-Bukarest, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Miután a kormány- nak az az elhatározása, hogy a parla- menti ülészakokat május 31-vel lezárja, végleges, a törvényhozás elé terjesztett javaslatok közül most csupán a szesz- törvényt fogják megszavazni, míg a színházi törvényt, a középiskolai okta-

tás reformja és az egészségügyi törvény vitája öszre marad. A jövő héten a parla- ment ratifikálni fogja a Joung-egyez- ményt.

A fenti jelentésből kiderült, hogy a kor- mány egyszerűen megfedkezett az áll- lampolgársági, valamint a kisebbségi törvényjavaslatokról. Eddig tavaszról-

Interpelláció a nyugdíjak egyenlőtlensége miatt

Stefanescu a tisztviselői nyugdíjak egyenlőtlenségét teszi szóvá.

Madgearu felvilágosításul közli, hogy a nyugdíjasokat az előző kormányok nem a szolgálati évek száma, hanem a nyugdíjazás éve alapján osztották be különböző osztályokba, úgyhogy ugyan- azon kategóriában is különböző a tiszt- viselők nyugdíja. Közli, hogy a kor- mány törvényjavaslatot fog benyújtani a nyugdíjreformról.

Seicaru élesen támadja a bukaresti Nemzeti Színház igazgatóját, aki a szin- házat saját érdekeire használja ki.

Ezután áttértek a napirendre és foly- tatták a földgáztörvény-javulat vitáját.

Bianu szerint a Sonametan társaság nem tartotta be vállalt kötelezettségeit, az árakat felemelte és a bevételeket el- tékozolta. A javaslatot megszavazza.

öszre, öszről-tavasza ígérték e két rendkívül fontos javaslat megszavazá- sát. Most azonban már az ígéretek közül is elikkadt e két javaslat. Az e hóban megszavazásra kerülő javaslatok kö- zött nem szerepel, az öszi ülészakra pedig már nem is ígérik.

Még egyetlen szankciót sem fogana- tositottak a borsai antiszemita terror miatt

Juga prefektus szerint a szankciók az ügyészségre tartoznak és a terroristák bizonyára elveszik majd büntetésüket

Sighetul-Marmatiei-Mármarosziget, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban közöltük azt a lakónikus rövidségű kommunikét, amely- let a belügyminiszteriumi bizottság adott ki a borsai vizsgálat eredményé- ről. A bizottság kedden este érkezett vissza másfél napi borsai tartózkodás után Mármaroszigetre. Az Uj Kelet mármaroszigeti tudósítója szerdán dél- előtt meginterjúvolta a bizottság tag- jait, akiknek szencziószámba menő nyilatkozatait lapunk holnapi számá- ban fogjuk közölni.

A bizottság által kiadott hivatalos kommuniké nem nyugtatta meg teljes mértékben Mármaros zsidó lakosságát.

A kommuniké ugyanis egy szóval sem tesz említést arról, hogy milyen szan- kciókat kíván a bizottság alkalmazni azokkal szemben, akik több mint egy héten keresztül terrorjuk alatt tartot- ták Borsá lakóit.

A kommuniké vétele után telefonon felhívtuk dr. Juga Gábort, Mármaros- megye prefektusát és megkérdeztük tő- le, hogy mi történik Constantin Danilo- val és a két lelkes-ágítatóval?

— Ez az ügy a mármaroszigeti ügyészségen fekszik — válaszolta a pre- fektus. Hogy milyen büntetéseket fog- nak velük szemben alkalmazni, azt én nem tudhatom most még. De meg fog-

ják büntetni őket, az csak természetes. — Miért hagyták hat napon kereszt- tül őrizetlenül és a fanatizált parasztok kénye-kedvének kiszolgáltatva Borsát? — tettük fel a második kérdést.

— Borsán annyi esendőr volt, — mon- dotta a prefektus — hogy akár az egész megyével szemben is meg tudták volna védeni a falut. Ha ennek ellenére is akadt egy zsidó asszony, aki meg- ijedt, hát ez nagyon sajnálatos.

Eddig tart a prefektus nyilatkozata. A belügyminiszteriumi bizottság tag- jainak nyilatkozata után alkalmunk lesz még a borsai eseményekre vissza- térni.

„Mit akartok tőlem, hiszen csak egy zsidót szurtam le”

Désen egy részeg cuzista paraszt leszurt egy zsidó korcsmáros

Juonica Plátá, aki falujában állandóan rettegésben tartotta a zsidókat, zsidó vért akart látni Désen

Dej-Dés, május 14. (Az Uj Kelet tu- dósítójától.) Az a féktelen antiszemita agitáció, amely az egész országban aka- dálytalanul folyik, Désen ma megter- mette a maga véres gyümölcsét. Ma délután három óraker egy némai pa- rasztgazda, Juonice Plátá tért be Eger Hermann Szamosujvár-utcai korcsma- jába. A parasztgazda teljesen józan ál- lapotban ült le a korcsma egyik aszta- lához és egy félliter bort rendelt. Gyors iramban fogyasztotta el az italt, majd amikor teljesen üresen állott asztalán a boros üveg, hirtelen felugrott helyé- ről és ordítani kezdett:

— Zsidó vért akarok látni!

A következő pillanatban előrántotta bicskáját, rárontott a védtelen korcs- márosra és éles kését iszonyatos erővel Eger Hermann testébe döfte. A kés a korcsmáros combján keresztül alsó tes- tébe furódott. A szerencsétlen ember segélykiáltásaira előszaladtak a ház lakói, akik hatalmas vértömbökben, esz- méletlen állapotban találták Eger Her- mannt. A szomszédok nyomban értesi- tették az esetről a rendőrséget és orvos- ért rohantak. Eger Hermannat súlyos se- bekkal a dési kórházba szállították,

ahol gyors műtétet hajtottak rajta végre és a nagy vérvesztése miatt vératömlesztést alkalmaztak a szeren- cesétlen ember életének megmentése ér- dekében.

A kétségbeesés zürzavarában Juonice Plátá kerekelt oldott és a helyszínre ér- kezett rendőrség már csak hült helyét találta. A rendőrség emberei nem vesz- tegették az időt sokáig és nyomban ül- dözőbe vették az elmenekült tettest. Iz- galmas hajszá után végre sikerült el- fogni a város határában. Juonice Plátá eleinte ellenszegülést kísérelt meg, de a rendőrség energikus magatartása csakhamar ártalmatlanná tette. A né- mai parasztgazdát kocsira ültették és a dési rendőrség épületébe hajtották vele. Juonice Plátá utközben szakadatlanul ordított és folyton ezt hajtogatta:

— Mit akartok tőlem, hiszen csak egy zsidót szurtam le. Tudjátok meg azon- ban, hogy ha mi kormányra kerülünk, akkor az összes zsidókkal végezni fogunk. Ennek előlege, hogy Cuza bevo- nult a parlamentbe.

A rendőrségen azonnal meg akarták ejteni a cuzista parasztgazda kihalla-

tását, de a rendőri közegeknek minden erőfeszítése esődt mondott, mert Juo- nice Plátá örültséget szimulált és ezzel igyekezett elhárítani magáról a késelés következményeit. A parasztot még a mai nap folyamán átteszik a dési ügyészséghez.

Munkatársunk ma délután kiutazott Némára, ahol a falu lakói elmondották, hogy Juonice Plátá közsérmert antisze- mita vezér hírében áll, már több ízben inszcenált kisebb arányú antiszemita zavargásokat a faluban és folytonos rettegésben tartja a kis falu tiz család- ból álló zsidóságát.

Eger Hermann a dési kórházban feks- zik életveszélyes sebeivel és kilencetaga családjá összeszorult szívvel várja álla- potának javulását. (s. z.)

— Létrejött az ir-német kereskedelmi szerződés. Berlinből jelentik: Dublin- ban tegnap aláírták az ir-német keres- kedelmi és hajózási egyezményt. A szerződés a legtöbb kedvezmény kölcsö- nös nyújtásának alapulván épül föl és bizonytalan időtartamra szól, de hat hónapra felmondható. Az egyezmény a ratifikáció után lép érvénybe.

Wembourg

ye eredati képe-
Utánvétellel válasz-
tszót cserél

Cluj

Tovább dagad a prágai katonaszabandítási botrány

Ujabb letartóztatások következnek

Prága, május 14. Dr. Dvorák orvos-alvezredes letartóztatása a sajtóban és a prágai társadalomban továbbra is általános megbeszélés tárgya. A Venkov kijelenti, hogy a kormány meggyőződése szerint elszigetelt jelenségről van szó, viszont megállapítják, hogy nincs olyan hely, ahová nem szolid elemek be ne jutnának. A katonai hatóságok a legerélyesebben járnak el és ez biztosítja annak, hogy az affért sikerül véglegesen likvidálni. Dr. Dvorák szombaton felelősséget vállalt letartóztatása ellen, az illetékes fórum azonban a felelősséget elutasította. Szombaton, vasárnap és ma is folytatták a vizsgálatot. Dr. Dvorák tagad és kijelenti, hogy őt nem vesztették meg. A Lidové Noviny jelentése szerint dr. Dvorák a legnagyobb nyugalmat tanúsítja a vizsgálat során. A lap szerint a kihallgatott ujoncok vallomásai ellentmondóak. Bizonyosat még nem lehet megállapítani, miután a hadosztálybíró tisztviselői a szokásos hivatalos titoktartáson felül hallgatási parancsot kaptak. A lapok jelentéseinek legbővebb feltevésen alapul. A Lidové Noviny szerint 1919-ben besorozták egy érettségizett fiatalember, aki gazdag szülők gyermeke. Kérvényre szabadságot kaptak és amikor 1925-ben bevonult ezredébe, szív- és tüdőbaj miatt haza küldték.

Két nappal ezután a fiatalember a név alatt fellépett a prágai Lucernában egy amatőr boxmérkőzésen és a francia középsúlyú európai bajnokkal vette fel a küzdelmet. Ezután világkörülre indult és közben megmászta a Himaláját. Mindebből kiderül, hogy a fiatalember nem lehetett szivbajos. A Lidové Noviny nem írja ki a fiatalember nevét, a többi lapok szerint azonban (gróf) Lazansky Prokopról van szó. A Csekk Slovo szerint a feljelentést Sirovsky prágai kalaposmester fia tette meg dr. Dvorák ellen. Ez a hír azonban nem felel meg a valóságnak, mert a fiatalember ma megjelent a rendőrségen és meg akarta cáfolni a lapok híreit. A lapok jelentése szerint Sirovsky elment dr. Dvorákhöz és amikor két óra hosszat hiába várt rá, elfogyott a türelme és a szobalánynak 5000 koronát adott át egy borítékban, hogy adja át gazdájának. Sirovskyt ennek ellenére besorozták, mire bosszúból feljelentette az alezredes. Weimann szénbányász fia állítólag 100.000 koronát fizetett ki dr. Dvoráknak. A Národní Politika jelentése szerint dr. Dvorák ellen két névtelen feljelentés alapján indult meg az eljárás. A hatóságok gyanúsítást találtak, hogy több prágai fiatalember más városban, főleg Komotauba kéri soroztatását és utólag megállapították, hogy ezekben a városokban dr. Dvorák volt a sorozó-orvos. Hogy mennyi a katonaszabandítások száma, azt egyelőre még nem lehet megállapítani. A lapok szerint legalább negyven esetről van szó, vi-

szont a prágai rendőrség csak negyven teszt jelentést. A hétfői lapok negyvenkét esetről számolnak be. A Prazsky

Az indiai zavargások felidőzésében nagy szerepe van a szovjetpropagandának

Bombay tartományban az angolok megtiltották a nacionalista jelvények viselését

A hadsereg vezérkari főnökének lakását tíz percen át közápor alatt tartották a lázadók

London, május 14. Bombay tartományban több helyütt zavargások voltak. A tartományi kormányzat elrendelte a lakosság fegyver- és botviselési tilalmát és eltiltotta a hindu nacionalista jelvények viselését. Este 7 órától reggel 6-ig bennszülött polgári személyeknek megjelenése az utcákon azonnali letartóztatás terhe mellett tilos. A nacionalista kongresszus vidéki aleosztályainak házáit több helyütt katonaság kutatta át. A hadsereg vezérkari főnökének lakását tíz percen át tartották. Az összes ablakok betörték s a berendezés megrongálódott. A lakásban senki sem tartózkodott az attack ideje alatt.

A hadsereg főparancsnokának intézkedésére a tartomány veszélyeztetett pontjaira katonai megerősítéseket küldtek. Sholapur körülzáró katonai

Vecernik szerint további polgári és katonai személyek letartóztatása küszöbön áll. A Montagblatt jelentése szerint dr. Dvorák két katonai barátja ellen is megindult a nyomozás. A Csekk Slovo jelentése szerint a letartóztatott Pátek őrnagy lakásán házkutatást tartottak és sok kompromittáló iratot találtak. Páteknek, épp úgy, mint dr. Dvoráknak, két gyermeke van.

karhatalom létszáma eléri az 1500 főt.

London, május 14. A Morningpost rigai levelezője a szovjet hivatalos sajtóorgánáinak, köztük a vörös hadsereg lapjának cikkei alapján közli, hogy az indiai zavargások felidőzésében különösen India északnyugati részében nagy szerepe van a hivatalosan támogatott kommunista agitációknak is. Az oroszok Taskendben agitatoriskolát szerveztek s az innen kikerült emberek nagy része átkerült Indiába. Az volt a feladatuk, hogy a parasztokat és munkásokat előkészítsék jövőbeli fontos szerepére. Moszkvai elgondolás szerint adott időpontban a munkásság és a parasztság felre fogja tolni utjából a zavargásokban mostan előjáró hindu középosztálybelieket és a rendbontásokkal kifárasztott katonaság és rendőrség ekkor már könnyű ellenfelük lesz.

39 évi börtön 51 dollár ellopásáért

Ahol életfogytiglani fegyházzal büntetik az apró lopásokat és 20 évi fegyenck munkáért 36 dollár bért fizetnek

Newyork, május 14. A Newyorki Nation adatokat közöl arról, hogy az Egyesült Államokban milyen drakói ítéleteket hoz a büntető igazságszolgáltatás. Brooklinben egy 32 éves öt gyermekes családját bűnrészesnek találta 180 dollár ellopásában és ezért 16 évi tönlemunkára ítélték. Ugyanebben az időben Newyorkban egy Ruth St. Clair nevű asszonyt, mivel 10 év alatt negyed ízben visszaeső bűnösnek ítélték, de egy szer sem 100 dollár értékben felül, életfogytiglani fegyházra ítélték. Az asszony mindössze 29 éves. A legsúlyosabb ítéletben mégis az 1909-ben elítélt

Frank Singer részesült: 51 dollár ellopásáért 39 évi, írd és mondd harminckilenc évi börtönbüntetést kapott.

Singer ebből 20 évet le is ült és jó magaviseletéért a hátralevő büntetését elengedték. Husz évig volt tehát a fegyházban, ez idő alatt napi 10 órai nehéz munkával összesen 35.38 dollárt keresett. Azaz egy napra átlag 1.5 cent munkabért kapott. Singer 1929 novemberében szabadult ki teljesen összetört a fegyházból s most a pensylvaniai Quekerek menedékházában van, kik is hajlandók életfogytiglani gondoskodni róla.

A „tigris” nélkül a békefeltételek még szigorubbak lettek volna

Clemenceau akadályozta meg, hogy Németországot még inkább megnyomorítsák

Berlin, május 13. Clemenceau, a franciák röviddel ezelőtt elhunyt tigrise, úgy él a népek köztudatában, mint aki elsősorban felelős az igazságtalan békeszerződésért és a legyőzött központi hatalmak megnyomorításáért. Nem vi-

tatható, hogy az idealista Wilson 14 pontját Clemenceau forgatta ki eredeti értelméből és felhasználta arra, hogy tönkre tegye a központi hatalmakat. Most, Clemenceau halála után azonban kiderül, hogy a tigris nélkül a békefel-

tételek még szigorubbak lettek volna. Az a katonai párt ugyanis, amely Foch marsall körül csoportosult, tovább akarta folytatni a háborút és nem volt megelégedve Németország engedményeivel. Clemenceau titkáranak, Jean Martetnek most német nyelven megjelent emlékiratai leplezik Clemenceau harcát a Foch-féle katonai párt ellen.

Fóchék azt követelték, hogy Franciaország vegye birtokába a Rajna balpartját is és később is azzal érveltek, hogy ezt Franciaország könnyen megtehetné volna, ha Clemenceau 1918. novemberében Németország kérésére nem köti meg azonnal a fegyverszünetet. Clemenceau Foch-ék érvelését a következőkben intézi el:

— A fegyverszünetet három okból kellett elfogadnunk. Először is katonáink fáradtak és kimerültek voltak. Másodszor, ha tovább folytattuk volna a háborút, úgy ez a tréfa még további százezer emberünkbe került volna. Harmadszor a németek elfogadták összes feltételeinket. Kiszolgáltatták ágyúikat és fegyvereiket. Kiadták a hadifoglyokat. Kiürítették Franciaországot és Belgiumot. Mi értelme lett volna ilyen körülmények között a háborút tovább folytatni? Csúpan a további vérontás gyönyöréért?

— Hiszen mindent elértünk, amit akartunk. Foch és Poincaré örökre meg akarják tartani a Rajna vidékét? Ha ez így van, úgy beszéljenek őszintén és legyen bátoráguk kimondani az annekot szavát. Foch és Poincaré azonban elkerülik ennek a szónak kimondását, mivel tisztában vannak azzal, hogy ez nem időszerű.

A Rajna vidékét annekotálni, mindannak megtagadását jelentené, amiért küzdöttünk.

— Mivel az angolok és az amerikaiak segítségével győztünk, ez azt jelentené, hogy a munka befejezése és pedig az ő segítségükkel szerencsés bevezése után azt mondtuk volna: Most elvesszük ezt és azt. — Boesánat! — felelték volna az angolok és amerikaiak. — Ti elveszitek ezt is, azt is, el akarjátok venni azt is, ami nem is a tietek? Hiszen hárman együtt ejtettük el a nagy vadat!

— És mi lett volna az eredménye a népek felszabadításáért folytatott küzdelemnek? Ujra elnyomott népek lettek volna és az alkalommal a németek lettek volna az elnyomottak. Ilyen buta dologhoz nem adhattam aláírástomat.

A tábla döntése szerint helytelenül vetették ki Kolozsváron a telepadót

Cluj-Kolozsvár, május 14. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári tábla harmadik szekciója ma délelőtt újra a telepadó kérdéseivel foglalkozott és felülvizsgálta a tábla előző döntését a kolozsvári telepadó helytelen kivetéséről.

A telepadóra vonatkozó törvény értelmében a legmagasabb illeték, amit ezen a címen meg szabad állapítani, a telep értékének husz százalékát teszi ki. A törvény azonban ugyanekkor világosan rámutat arra is, hogy a telepértékadó kivetésénél a pénzügyigazgatóság által megállapított „valore locativă” kell alapul venni. A kolozsvári telepértékadó-kivétel bizottság számos esetben nem vette figyelembe ezt és a kereskedők valamint az iparosok üzlethelyiségeinek évi bérértékét többszörösen felülbecsülte ennek megindoklásul pedig azt hozta fel, hogy a bérérték sokkal nagyobb, mint azt a pénzügyigazgatóság becsülésénél. Így számos kereskedőt és iparost igen magas telepértékadóval súlytották.

Miután a kivételre benyújtott elsőfokú felelősséget a városi tanács helybenhagyta, a tábla elé került a felelősség elbírálása. A tábla ma délelőtti tárgyalásán egy ilyen ügyben kimondta, hogy Kolozsváron helytelen alapon történt a telepadó kivetése, amennyiben a kivétel-bizottság nem tartotta szem előtt a pénzügyigazgatóság által már megállapított „valore locativă”, és ezért a tábla szabálytalannak minősítette a kivetést. A telepadó ellen benyújtott felelősségek elbírálásával megbízott bizottság összetételével kapcsolatosan a tábla megállapította, hogy a bizottság összeállítása nem történt legális alapon, amennyiben annak csak két városi tanácsos és egy tisztviselő tagja van. Ugyanis az adótörvények értelmében a bizottságnak egy bíró elnökléte alatt két tanácsosból kell állania. Ilyen körülmények között a tábla megsemmisítette a bizottság által hozott elutasító határozatokat.

Milyen legyen a modern irodaüzem?

Megmutatja Raith Tivadar:

Az irodaüzem racionalizálása

című két kötetes könyve.

Ára 391 lej az UJ KELET könyvostályában.

Az utolsó évek leg-hatalmasabb regénye

Ludwig Lewihson: **AZ ÖRÖK SZIGET**

Négy nemzedék zsidójának története Oroszországtól Amerikáig A zsidó regényirodalom remeke! Ára: fűtve 272, kötve 374 lej. Rendelje meg!

Uj Kelet könyvostályája Cluj

Püspökgyógyfürdő

(Oradea mellett)

600 év óta használják eredménnyel 42 C. természetes, meleg, kénes, radiumos hőforrásait reuma, köszvény, ischias, csonttörések és női betegségek ellen.

Romániában jelenleg első ujonnan épített

Hullám és Strandfürdő

Varseny-uszoda

Kényelmes vasutközlekedés. Napi penzió fürdővel 180 — lejtől

Ujonnan berendezett rituális étterem is

Kérjen prospektust.

Püspök gyógyfürdő.

Hogyan dön a

a M lósit

Bucuresti-B Kelet tud.) A tója rendkívül arról, hogy m a külföldön a mányal szem bek között a k

„Nyugaton, párt uralomra val és bizalom soha még roma tott ki osztály vett a tudat, h helyzete távol sen Angliában nagyobb figye niai események országban. Az franciák, azt l parasztpárti pá gek élén állva, azt a bizonyo amelyre a nyu ménye szerint, szüksége volt. azt jelentette a ez a kormány tani az előző k metódusait, a a korupciót, a veréseit, a zsir képesek tartó párti kormányt változásokat va életében.

Ami a

Hogyan is se a Maniu kormá gek ellenállma gittet hatalomra torsága fellépni, hogy kormányz egyenesen fegyv adni. A Nyugat alárm-törvény, tet, s el sem kép felhívár pártja a Millozi esetet. taini. Most, hogy megismerni az ig ság mutatkozik a kormánnyal szem amelynek a nem gaton örvendett, ken.

Egy rosszat

Röviddel ezelő dian” és a „Times talmu és szellem „New-Statesman” a román helypiti állapítja, hogy a gyöngül. Ezzel s hogy a liberális reakciót képvisel többek között a „Románia gazdó ségkivül a világ tők, de előidézésü rálisok járultak konzervatív párt gál a reakciónak

Buzia

Biztos győ zavaroknál. V esetén.

Női beteg fellépett idegbajok Természetes konyha, elsőrendű

Uj mo Fürdő

Prospektust, felvil szívesen küld

Hogyan itélik meg külföldön a Maniu-kormányt

A külföld kiábrándult a Maniu-kormányból, amely nem valószínűsította meg programját, de a liberálisokkal szemben még mélyebb a bizalmatlanság

Bucuresti-Bukarest, május 14. (Az Uj Kelet tud.) Az Adeverul párisi tudósítója rendkívül érdekes tudósítást közöl arról, hogy milyen hangulat uralkodik a külföldön a nemzeti parasztpárti kormányval szemben. Az érdekes cikk többek között a következőket mondja:

„Nyugaton, ahol a nemzeti parasztpárt uralomra jövetelét oly szimpátiával és bizalommal üdvözölték, amely soha még román kormányának nem jutott ki osztályrészü, egyre inkább erőt vett a tudat, hogy a Maniu kormány helyzete távolról sem ragyogó. Különösen Angliában tudják ezt, ahol sokkal nagyobb figyelemmel kísérik a romániai eseményeket, mint például Franciaországban. Az angolok ép úgy, mint a franciák, azt hitték, hogy a nemzeti parasztpárti parlamenti a román tömegek élén állva, meg fogják valószínűsíteni azt a bizonyos „békés forradalmat”, amelyre a nyugati közvélemény véleménye szerint Romániának oly nagy szüksége volt. Maniu békés forradalma azt jelentette a Nyugat számára, hogy ez a kormány vaskézrel fogja eltávolítani az előző kormányok oligarchikus módszereit, a bürokrácia visszaéléseit, a korrupciót, a rendőrség és szigoranca veréseit, a zsiros üzleteket. A külföld képesnek tartotta a nemzeti parasztpárti kormányt arra, hogy radikális változásokat valósítson meg az ország életében.

Amit a Nyugat nem látott előre

Hogyan is sejtette a Nyugat, hogy a Maniu kormányának, amelyet a tömegek ellenállhatatlan megmozdulása segített hatalomra, nem lesz ereje és bátorsága fellépni a reakcióval szemben s hogy kormányzásával és törvényeivel egyenesen fegyvert fog a reakció kezébe adni. A Nyugat nem láthatta előre az állam-törvényt, a sajtótörvény-tervezetet, s el sem képzelhette, hogy Gyulafehérvár pártja a kormányon Lupényt, a Millozi esetet s egyebeket fog felmutatni. Most, hogy kezdik a külföldön is megismerni az igazságot, erős csalódottság mutatkozik a nemzeti parasztpárti kormányval szemben, az a hitel pedig, amelynek a nemzeti parasztpárt a Nyugaton örvendett, szemmel láthatóan csökken.

Egy kormányváltozás csak rosszat hozhat

Röviddel ezelőtt a „Manchester Guardian” és a „Times” közöltek hasonló tartalmu és szellemű cikkeket. Ujabbban a „New-Statesman” című lap foglalkozik a román belpolitikai helyzettel és megállapítja, hogy a Maniu kormány egyre gyöngül. Ezzel szemben megállapítja, hogy a liberális párt tulajdonképpen a reakciót képviseli Romániában. A lap többek között a következőket írja: „Románia gazdasági nehézségei kétségkívül a világkriszinek tulajdoníthatók, de előidézésükhöz elsősorban a liberálisok járultak hozzá. A liberális párt konzervatív párt, amely eszközül szolgál a reakciónak és a jelenlegi kormány

elleni támadásokra. Egy esetleges kormány változás csak rosszat hozhat Romániának.

— Amint látszik, — írja az Adeverul párisi tudósítója — a nemzeti parasztpárt hitelének esik csökkenése mitsem használ a liberális pártnak. Az angol lapok, folyóiratok továbbra is régi anti-pártiával irnak a liberálisokról. A „Times” cikke ebből a szempontból rend-

kívül tanulságos volt. A külföld nem felejt egykönnyen. A külföld emlékszik még arra, hogyan kormányzott Bratiannu Vintila és megfizet neki ezért. Ha a liberálisok jönnének uralomra, semmilyen támogatásra nem találhatnak a külföldön és különösen Angliában. A liberálisokkal szembeni bizalmatlanság sokkal mélyebben és súlyosabban nyilatkozza meg, mint 1928 előtt. Ha azonban a liberálisok nem is szimpatikusok a külföld előtt, ez mit sem változtat azon, hogy a nemzeti parasztpárttal szemben is nő az elégedetlenség. Franciák és Angolok számára a nemzeti parasztpárt volt az utolsó mentősvár, amely tevékenységétől a romániai helyzet megjavulását remélték. És ezek egyre inkább számot vetnek azzal, hogy reményeikben csalatkoztak.

A népszövetség mai ülését Frithjof Nansen emlékének szentelte

Briand, Grandi és Henderson megbeszélést folytattak. A váltójog egységesítését célzó konferencia is megkezdte tanácskozásait. Briand európai konföderációs terve

Genf, május 14. A népszövetségi tanács mai ülése előtt Briand, Henderson és Grandi egy óras megbeszélést folytattak. Briand a tanácsülésre menőben kijelentette a tanácskozásokról, hogy ezek a flottaleszerelés elintézésénél nagyobb fontosságra kerülnek. A francia külügyminiszter hozzátette, hogy a kérdések tisztázása még hosszú időt fog igénybe venni s alighanem szükségessé válnak diplomáciai tárgyalások is. A tanácsülés ezután Henderson és Grandi Briand vendégei voltak ebédben. A népszövetségi pénzügyi bizottság ma kijelölte az A) alap kezelő bizottságába a hatalmak delegátusait. Franciaországot Felcourt követségi tanácsos, Nagybritanniát Dudley Ward londoni bankár

és Olaszországot Corsi, a felosztott jóvátételi bizottság olasz fődelegátusa fogja képviselni. A népszövetség egészénél ma kezdte meg tanácskozásait Genfben a váltójog egységesítésével foglalkozó nemzetközi konferencia is. Az értekezlet elnöki tisztét Limburgh holland delegátus tölti be s a konferencián 33 állam képviselteti magát. Curtius ma hosszan tárgyalt Zaleskivel a lengyel-sziléziai német iskolakérdésekről, majd délután 5 órakor Briand-t kereste fel. Az ötvenórás tanácskozás mindvégig igen barátságos mederben folyt le. A két államférfi megállapodott abban, hogy a Saar-kérdésben a meg egyezési tárgyalásokat siettetni fogják, úgy, hogy az egyezmény a szeptemberi

ülésszakon a tanács elé kerülhessen. Megegyezés jött létre továbbá a rajnai kiirtás időpontjának betartása tekintetében is. Ezután Briand ismertette Curtius előtt az európai államok gazdasági föderációjának kérdőívét, amelyet a francia kormány közelebbről megküld az érdekelt államoknak.

Genf, május 14. A népszövetségi tanács mai délelőtti ülésén Marinkovics jugoszláv külügyminiszter, a tanács elnöke kegyeletes szavakkal emlékezett meg Frithjof Nansenről, mint a népszövetségi segítő osztály vezetőjéről és ismertette nagyarányú segélyezési tevékenységét. A tanács nevében mély részvételt fejezte ki az elhunyt nagy sark-kutató hozzátartozóinak.

Eredményesen folynak a kereskedelmi konvenciók megkötésére irányuló tárgyalások az összes külföldi államokkal

Lengyelországgal létrejött már a megegyezés. A magyar delegáció néhány nap múlva érkezik az országba

(Bucuresti-Bukarest, május 14. Az Uj Kelet tudósítójától). Az elmúlt év augusztusában megszavazott új vám-tarifával kapcsolatosan csaknem az összes európai államokkal folynak a tárgyalások a kereskedelmi konvenciók megkötésére. Ezeknek a konvencióknak a célja az, hogy az ipari államoknak a behozatalnál tett kedvezmények rekompenzációjaként a román mezőgazdasági termékek elhelyezését biztosítsák a külföldön. Természetesen a tárgyalások során figyelembe veszik a romániai ipar speciális érdekeit is.

Lengyelországgal Varsóban folynak a tárgyalások. A két állam delegátusai tíz nap alatt megegyezést hoztak létre a konvenció általános alapelveire vonatkozólag és így most már csak a részletek megvitatása marad hátra. A román bizottság Varsóban maradt és a konvenció általános részének megszerkesztésén dolgozik.

A román delegációt Cesar Popescu, az iparügyi minisztérium vezérigazgatója vezeti, aki a specialisták segítségével most dolgozik az egyezmény azon részének kidolgozásán, amelyek az állatexportot szabályozzák. A delegáció jelentése szerint a tárgyalások oly kedvező atmoszférában folynak, hogy teljes megegyezés létrehozása várható. Ausztria delegátusaival Bukarestben folynak a tárgyalások. A konvenció

általános részére vonatkozólag csaknem teljes a megállapodás a két állam között. Ugyancsak megegyezés jött létre az állatkivitelre vonatkozólag is, amely Románia számára rendkívül fontosággal bír. A viták igen megértő atmoszférában folynak, ami valószínűvé teszi, hogy a tárgyalások Ausztriával is eredményre fognak vezetni.

Ugyancsak most folynak a tárgyalások Csehszlovákia, Anglia és Franciaország delegátusaival, míg a görög, portugál és spanyol konvenciók előfeltételeit most tanulmányozzák az iparügyi minisztériumban. A Varsóban tartózkodó román delegáció Esztorozságot követelő is felvette a kapcsolatokat egy kereskedelmi konvenció esetleges megkötése érdekében. A kormány behatóan tanulmányozza az északi és balti államokkal való kereskedelmi kapcsolatok kiszélesítését és a közelről felállítandó

kiviteli intézet első feladatai közé tartozik, hidat építeni Románia és az északi államok között.

Május 15-ike után érkezik Bukarestbe a magyar delegáció is, a tárgyalások megkezdésére. Ugyancsak hasonló ajánlatot tett Romániának Finnország bukaresti követe is. E hét végére jelezte érkezését a német delegáció, amely valószínűleg szombaton érkezik a fővárosba. Ugyancsak ekkor érkezik Bukarestbe Grigore Antippa, aki Berinben a tárgyalásokat vezette. A német árukra, mint ismeretes, május 30-ig meghosszabbították a minimális tarifa alkalmazását. Ezen a terminuson túl azonban semmiesetre sem hosszabbítják meg a minimális tarifa alkalmazását és amennyiben addig nem jön létre ideiglenes megegyezés a két állam között, úgy a német áruk kedvezménye megszűnik.

Május 17.-én lép hivatalosan életbe a Young-terv

Bázel, május 14. A Young-terv hivatalosan május tizenhetedikén lép életbe. Ugyane napon tartja a felosztott jóvátételi bizottság utolsó ülését és akkor kezd meg működését a nemzetközi jóvátételi pénzügyintézet is. A nemzetközi jóvátételi pénzügyintézet igazgatótanácsának elnöke 250 ezer, alelnöke 200 ezer, vezérigazgatója 150 ezer és aligazgatói 125—125 ezer svájci frank tiszteletdíjat, illetve fizetést kapnak. A tisztviselői státuszban a nemzetiségi hovatartozás figyelmen kívül hagyásával az arányosság dönt.

Bezárult a Budapesti Nemzetközi Vásár

Budapest, május 14. Tíz nap után tegnap bezárult a 25-ik Budapesti Nemzetközi Vásár, mely ugy eredményben, mint külsőségeiben az összes eddigi vásárokat felülmulat. A vásáron 1421 kiállító vett részt, 200 különböző szakmából, miag a látogatók száma 530 ezer volt, ezek közül nem kevesebb, mint 60 ezer idegen. A vásár üzleti forgalma is eredményes volt. Az üzletkötések ezuttal főleg beruházási cikkekből történtek, míg az előző években a közszükségleti cikkek domináltak, mint üzleti érdeklődések anyaga. A vásár teljes mérlegének összeállítása most folyik és annak ismertetésére még visszatérünk.

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)
 páratlan szénsavas radioaktív sós-vasas forrásvizekkel.

Biztos gyógyhatás szervi, elhízásos, érelmeszesedéses szív és vérkeringési zavaroknál. Vesebaj, vérszegénység, izomszusz, hólyaghurut és kimerültes idegesség esetén.

Női betegség, a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezőségek nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc.) eseteiben a legjobb eredménnyel.

Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés, kítinó konyha, elsőrendű szállodák, diétás penziók mérsékelt árral.

Uj modern uszoda, napfényes stranddal
Fürdőidény május hó 15-től október 1-ig

Prospektust, felvilágosítást szívesen küld **Muschong Buziási Gyógyfürdő R. T.**
 Fürdőigazgatóság Buziás Bánd.

korabbak lettek volna, mert ugyanis, amely Foch sportosult, tovább akarburut és nem volt megország engedményeivel. rának, Jean Martetnek lven megjelent emlékclemenceau harcát a i párt ellen.

vetették, hogy Francia-rtokába a Rajna bal-sőbb is azzal érveltek, ország könnyen meg-Clemenceau 1918. notetország kérésére nem a fegyverszűnetet-ék érvelését a követ-

ünetet három okbólnk. Először is kato-es kimerültek voltak, vabb folytattak volna z a tréfa még további kbe került volna. Har-ek elfogadták összes szolgálatiát ágyúkat kiadták a hadifoglyo-Franciaországot és telme lett volna ilyen ott a háborút tovább a további vérontás

dent elértünk. amit Poincaré örökre meg Rajna vidékét? Ha ez széljenek ösztintén és k kimondani az an-és Poincaré azonban a szónak kimondását, annak azzal, hogy ez

et anektálni, mind-sát jelentené, amiért

biok és az amerikaiak fink, ez azt jelentené, fejezése és pedig az ó encés bevezése után lna: Most elvesszük anát! — felelték vol-amerikaiak. — Ti el- zt is, el akarjátok nem is a tietek? Hi- tt ejtettük el a nagy

olna az eredménye a saért folytatott küz-nyomott népek lettek mmal a németek let-omottak. Ilyen buta ttam aláírásomat.

ntése szerint vetették ki a telepadót

május 14. (Az Uj) A kolozsvári tábla ma délelőtt újra a l foglalkozott és fel- hozott a kolozsvári kivetéseiről.

atkozó törvény ér- sabb illeték, amit szabad alapítani, a z százeleket teszi ki. ugyanekkor világo- s, hogy a telepérték- penzügyigazgatóság „valore locativát” a kolozsvári telep- szamos esetben nem és a kereskedők va- üzlethelyiségeinek törösen felülbeesülte ul pedig azt hozta, sokkal nagyobb, igazgatóság beclé- reskedőt és iparost kadoval súlytották.

e benyújtott elsőfo- si tanács helyben- került a felebezések ma délelőtti tárgya- yben kimondotta. ytelen alapon törté- tése, amennyiben a tartotta szem előtt g által már megál- tivát”, és ezért a k minősítette a ki- len benyújtott fe- l megbizott bizott- csolatosan a tábla a bizottság össze- t legális alapon- sak két városi ta- viselő tagja van. nyek értelmében a elnökléte alatt két ia. Ilyen körülmé- megsemmisítette a elutasító határo-

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánásg zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felölts szerkesztő: Jámber Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Strada Matei Millo 6.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

Leag beomer

Rabbi Akibáról, a zsidó népnek Mózes után legnagyobb tanítójáról mesélik, hogy huszonnégyezer tanítványa volt. Egyszer megtörtént, hogy a tanítványok között a nemes versengés viszálykodással és harcra fajult, amiért Isten sulyos büntetést mért rájuk. Egy járvány tört ki peszách után a tanítványok között, amelynek a legjobbak estek áldozatul. A zsidóságban mely gyász lett urrá, nem volt anya, akinek nem volt gyásza és a járvány egyre pusztított egészen leag beomer napjáig. Leag baomekor enyhült a járvány és ezért ez a nap a tanuló ifjuság és a zsidó anya ünnepevé vált. Ezen a napon a zsidó asszony valamilyen áldozatot hoz.

Holnap lesz leag baomer és Erdély zsidó asszonyai elindultak Keren Kajemeth perselyeket irteni és új perselyeket kihelyezni. A munkájuk nyomán pénz fog gyűlni zsidó földiek megvásárlására Erec Jisra'elben. Ezzel fogják leag baomert ünneppé avatni.

A kolozsvári Zsidó Nőegylet folyó hó 18-án, vasárnap délután 4 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében tartja évi rendes közgyűlését a következő tárgysorozattal: Elnöki megnyitó. Titkári jelentés. Számvizsgáló bizottság jelentése. Régi tisztikar felmentvényének megadása. Új tisztikar megválasztása. Esetleges indítványok. Mivel meghívók nem bocsájtattak ki, a Nőegylet ezúton hívja meg minden egyes tagját és az egyesület munkája iránt érdeklődő emberbarátokat.

Anglia—Ausztria 0:0. Tegnap délután zajlott le Bécsben a két nemzet válogatott futbalcsapatának mérkőzése, amely a legnagyobb meglepetésre eldöntetlenül végződött. Sportkörökben a 3:3 arányban végződő angol-német találkozó után az osztrák csapat győzelmét várták.

Rendőriskolát létesített Kolozsváron Hatiegan rendőrkezes. Hatiegan Simon rendőrkezes kezdeményezésére és szervező munkájának eredményeképpen a kolozsvári rendőrség kiképző iskolát nyitott a rendőrlégénység számára. Az iskola a nyugateurópai rendőriskolák mintájára van megszervezve. Az iskolát Hatiegan Simon rendőrkezes irányítása mellett Pulea inspektor, Ilian igazgató, dr. Bălănuş és Chendi komisár vezetik. A tanfolyamok a rendőrség tisztviselői is részt vesznek, miután olyan tantárgyak is szerepelnek, amelyek a rendőrségi tisztviselőt is közelebbről érintik. A rendőriskola vezetői nagy súlyt helyeznek arra, hogy a légénység minden irányban kellő kiképzést kapjon és így a közönséggel szembeni magatartásra vonatkozólag kap elsősorú instrukciókat a rendőrlégénység.

Házasság. Boros Samu Cluj folyó hó 16-án, pénteken tartja esküvőjét Saxeon Cecilia úrnővel Bucurestiben (Calea Calarasilor 58). (Minden külön értesítés helyett.)

Tisztek, ha féltékenyek egymásra. Budapestről jelentik: Pesterzsébeten a Kende Kanut-utca 48. számú házban revolverlövés zajára odasiető emberek két tisztet találtak vértócsában. Egyikük, Kiss Miklós őrnagy már halott volt, a másik, Pintér András százados még életben volt. Katonai bizottság szállott ki a dráma színhelyére. Ugy tudják, hogy Pintér százados szerelmi féltékenységből lött rá az őrnagyra, azután önmaga ellen fordította a revolvert. A dráma életben maradt szereplője, a kapitány, valószínűleg életben marad.

Nagy tüzkatasztrófa Pokrowszkan. Berlinből jelentik: Moszkvából jelentik, hogy a Volga melletti Pokrowszkan, a volga-németek szövetjének fővárosában félnapos tüzkatasztrófa két városnegyedet teljesen elpusztított. Több száz ház porig égett annak ellenére, hogy óriási erőfeszítésekkel igyekeztek a tűz továbbterjedésének gátat vetni. A hajléktalanok száma ezrekre megy. A tűz kitörésének oka ismeretlen. A hajléktalanok érdekében segítőakciókat vezettek be.

Két héten belül összehívják a zsidó hitközségek országos kongresszusát

Elkészült a kultusztvörvény végrehajtási utasítása, amely ellentétben van a kormány ígéreteivel

Bukaresti-Bukarest, máj. 15. A Vlad-féle kultusztvörvény végrehajtási utasítás tervezete elkészült. Ez a tervezet a kormány ellenkező ígéreteivel szemben olyan intézkedéseket tartalmaz, amelyek a zsidó hitközségeken belül autonómiát biztosítanak az egyes rítusoknak. A végrehajtási utasítás még nem végleges s annak szentesítése előtt a kormány meg fogja hallgatni az érdekl

zsidó tesületeket, amelyeket két hét múlva kongresszusra fognak összehívni, Valér Moldovan közoktatásügyi alminiszter elnöklete alatt.

Ugyancsak a végrehajtási utasítás szabályozza a zsidóság szenátusi reprezentánsának megválasztása kérdését. A tervezet szerint részint az ilfovi törvényszéknél, részint pedig az egyes itélő tábláknál választási irodákat fog-

nak létesíteni és a zsidó hitközségek képviselői ezeken a helyeken fogják leadni szavazataikat.

Itt említtük meg, hogy a jövő hónapban kerül megszavazásra a zsidó hitközségeknek megszavazott tízmillió lejes segély, valamint a 25 millió lejes állam segélyből a zsidóságra eső rész első felének szétosztása.

Düsseldorf után Ratibor lett az új tömeggyilkosságok színhelye

Gleiwitzban egy csehországi megszökött fegyencet tartóztattak le, aki étefgyitglani fegyházra volt itélve

Berlin, május 14. Gleiwitzból jelentik, hogy a ratibori rablógyilkosságok ügyében letartóztattak egy Pausner nevű embert, akiről kiderült, hogy veszedelmes bűnöző, akit gyilkosságokért és rablásokért a brünni esküdtszék életfogytiglani börtönbüntetéssel sújtott. Pausner később a fegyházban örültséget szimulált s így sikerült elérnie, hogy elmeorvosintézetbe internálták, ahonnan megszökött s átlépte a német-cseh határt. Pausnert ki fogják adni

Csehországnak, ha megállapítást nyer, hogy németországi tartózkodása alatt bűnselekményt nem követett el.

Rotiborból újabb gyilkosságot jelentenek. Silberkopf és Mosurau között az országuton szénarokás alatt megtalálták Sedlatzek silberkopfi fuvaros holttestét, kinek lovait és szekerét az ismeretlen rablógyilkos elhajtotta. A bünygi rendőrség bizottsága kiszállott a helyszínre. A gyilkosságok tettesei után nagyarányú nyomozás indult.

Ujra átrepült egy repülő Afrikából Délamerikába. Londonból jelentik: Rio de Janeiróból jelentik, hogy Mermoze pilóta, aki a nyugatafrikai partvidékről startolt az Atlanti-óceán déli utvonalaának átrepülésére, megérkezett a Rio Grande del Norte államban lévő Natalba és repülőterén simán leszállott. Az óceánrepülő a 3200 kilométeres óceán feletti utat 21 óra alatt tette meg. Mermoze nagymennyiségű Délamerikába irányított levelet és postát hozott gépen.

Az új lakbérteti törvény románul, magyarul kapható mindenütt, könyvkereskedésben, dohánytösdékben és újságlárusító helyeken.

Ismét nőtt az angol munkanélküliek száma. Londonból jelentik: A munkanélküliek száma május ötödikén 1 millió 712 ezer volt. 13 ezer 614-el több, mint egy héttel és 579 ezer 295-el több, mint egy évvel ezelőtt.

Családirto vasutas. Prágából jelentik: Sykoriczynben Seyne vasutas megmérgezte feleségét és négy kis gyermekét, ezután vadászfegyverének csövét szájába helyezve, öngyilkos lett. A családirtozt gyógyíthatatlan rákja birta rá borzalmas tette elkövetésére. Nyugodt alvás, friss ébredés az egészség legjobb kifejezője. Egészségének fentartásához, idegének erősítéséhez járul hozzá, ha reggelire, uzsonnára Ovomaltin-t használ.

Felmentették Kun Ármin marosvásárhelyi cukorkereskedőt. Tudósítónk telefonálja: A marosvásárhelyi törvényszék tegnap délelőtt hírdeite ki az ítéletet Kun Ármin marosvásárhelyi cukorkereskedő perében, akit Finkelstein bukaresti cukorkagyáros család bukással és árurajzegetéssel vádolt meg. A törvényszék felmentette Kun Ármin a vád és annak következményei alól. Az ítélet általános megelégedést keltett a város kereskedői körében, akik között élenk vita tárgyát képezte, hogy milyen uton fog meghurcoltatásért elégtételt venni magának a hónapokon keresztül vizsgálati fogságban élő Kun Ármin.

Halálozás. Kolozsváron néhány nap előtt váratlanul meghalt Sole Simon, köztisztviselőben álló régi kolozsvári polgár felesége. A köztisztviselőnek örvendő matronát esütőrtök délután temették nagy részvét mellett.

Cáfolták az olasz-spanyol katonai szövetség híreit. Rómából jelentik: Az olasz sajtó erőlyesen cáfolja egyes külföldi lapok híreszteléseit, mintha Olaszország és Spanyolország között titkos katonai szövetség jött volna létre, amely szerint a spanyolok háboru esetén átengednék hadiflottaikat és kikötőiket az olaszoknak.

Meggyilkolt fiatal nőt fogtak ki a Dunából. Dunapatajról jelentik: Fiatal nő holttestét fogták ki a Dunából. Testét két borzalmas vágás ékteleníti. Az egyik vágás, amely 30 centiméter hosszú, a mellől a vállon keresztül egészen a hátáig ér. A másik a mellben okozott halálos sebesülést. A esendőrség szerint a fiatal nőt meggyilkolták és úgy dobták a Dunába.

Leégett egy hatalmas gyárépület Chicagóban. Londonból jelentik: Chicagóban egy hatalmas gyárépület leégett. A tűz lángba borított egy nyolcezer gallonos petróleumtartályt, melynek ki-gyulladás a szomszédos üzemetek és házakat is végpusztulással fenyegette. A tűzoltóság nagy apparátussal vonult ki a veszélyes tüzhöz, de a gyár lélegését nem tudták megakadályozni. Szerencsére sikerült a tüzet lokalizálni s így a szomszédos üzemek és épületek megmenekültek a porráéggés veszedelme elől. A kár 1 millió 700 ezer dollár.

Nehéz székelésben szenvedők, akiknek az agyvértódlás, a fejfájás és szívdobogás, az emésztési zavarok és különösen a végbélbajok teszik az életet nehézé, igyanak reggel és este egynegyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Klinikai vezető orvosok igazolják, hogy a Ferenc József víz műtétek előtti és utáni időszakokban is nagyértékű hashajtónak bizonyult. A Ferenc József keserűviz kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Már csak 5 nap van május 20-ig az „ALBINA BANC” által garantált zsidó **Kórház sorsjegyek** húzásának napjáig! Nemcsak a nyreményeket, hanem a húzás napját is garantálja az „ALBINA” 100 leierért **2.700.000 lei**, közöttje az **1.000.000 leles** főnyereményre lehet nyeresi esélye!

Ne habozzék, vegye meg sorsjegyét

Sorsjegy kapható: fodrász termekben, tözsdékben és minden nyílt üzletben, piaci árusoknál, a Széchenyi-téti fióküzletben, valamint a Központi sorsjegyirodánál Piata Unirii 20, ahonnan vidéki rendelések utánvétellel is eszközölhetnek.

A húzás eredménye napilapokban közhírré lesz téve és külön nyereeménylista is lesz kiadva.

Sztrájk előtt állanak a francia postások. Párisból jelentik: A főposta összes alkalmazottai tegnap amerikaiak, Szigoruan csak az előirt rendelkezéseket hajtották végre. Emiatt a küldemények nagy késedelmet szenvedtek. Az esti órákban az összes postai alkalmazottak értekezletet tartottak, amelyen kimondották, hogy ha berköveteléseiknek nem tesznek eleget, proklamálják az általános sztrájkot. Beadványukra 48 óra alatt kértek feleletet.

Kereskedők és utazók találkozó helye Tg-Muresen a Bretter-házba (Központi szálloda mellett) áthelyezett Farkas-féle ort. kóser vendéglő. (Utazóknak 10 százalék engedmény.)

Ciklon Madagaszkár szigetén. Madagaszkárból jelentik: Manahari város körül óriási ciklon pusztított. A város fele rombadólt, a laktnya összeomlott. A romok alatt több halottat sejtének.

H. G. WELLS: A világtörténet alapvonalai és a művészetek fejlődése egy hatalmas albumalakú kötetben. Ára 560 lej, az Uj Kelet könyvosztályában.

Egy newyorki cukrász önmagát operálta meg és pár óra múlva meghalt. Londonból jelentik: Capetta newyorki cukrász a költséges műtét kiadásainak megtakarítása céljából saját maga végzett önmagán vakbélműtétet. Helyi érzéstelenítés után felnyitotta eles borotválva hasüreget és a vakbélét kioperálta, majd a metszés helyét közönséges tüvel és cernával összevarrta. Az operáció után azonban kevés idő múlva összeesett és kórházba szállítása után szörnyű kínok között kiszenvedett. Holtteste felboncolásakor megállapították, hogy fertőzés nyomán támadt vérmérgezés ölte meg. Megállapítást nyert az is, hogy az önmagát megoperált embernek nem is vakbélgyulladásra volt, hanem sérve.

A KAC vivószakosztálya társas vascsorát rendez az NSE versenyen sikerrel szerepelt kolozsvári vivók tiszteletére. A KAC vivói és elnöksége folyó hó 17-én, szombat este fél 9 órai kezdettel a klubhelyiségben (volt Farkas-utca 7.) az NSE versenyén fényes sikerrel szerepelt klubtársai és a többi kolozsvári vivók tiszteletére társas vascsorát rendeznek, melyre szívesen látják az összes kolozsvári vivókat, a vivósport vezetőit és barátait azok hozzátartozóival és családtagjaival együtt, hogy méltóképpen megünnepelhessek a vivósportban ezen legújabban elért sikereket. A társas vascsorára jelentkezni lehet szombaton délig a dr. Biró Géza ur gyógyszerárakban, valamint a klubhelyiségben kitétt íveken.

A Haggibbor tornaszakosztálya a box és vivószakosztályokkal karöltve folyó hó 18-án, vasárnap délután fél öt órai kezdettel a református kollégium tornatermében nagyszabású sportdelutánt rendez, mely alkalommal szemből-szebb tornaprodukciók kerülnek bemutatásra. Ezen alkalommal mutatkozik be az egyesület boxszakosztálya Gyémánt tréner vezetésével. A Haggibbor törpecsapata ötletes mutatványokkal fogja szórakoztatni a közönséget. A sportdelután iránt, amelyre a bemenetel ingyenes, máris nagy érdeklődés nyilvánul meg városzszerte.

BÁRHOL MEGJELENT KÖNYVET MEGKAPHAT AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

A husvéti könyvpiaci szenzációja
BENAMY SANDOR
KAJUT
 A nagy vitát felkavart mű első teljes szövegű kiadása.
 Ára rendkívül izlées kiállításban 60 lej.
 Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában

Két

A kínai éhségter...
 Kínában még ké...

Ahol már n...

London, május nyek, úgy látszik, érkeztek. Az Európa homályosak s másnak, azt azonban mutatják, hogy még kiéleződtek s a kormány uralmát a d...
 Tamadások erősen...
 Teng tábornokok...
 A közeljövöben...
 szakkínai kormány...
 és a székhelye...
 politikai előkészíté...
 van e ezt az al...
 mely majd el aka...
 kormányt. Észak...
 fél Nanking ellen...
 Nankingban sines...
 nyugodt fejlődésre...
 as van.

S mialatt a polit portok között szaka...
 alomért való harc...
 nyokban tömegesen...
 nyek. A kínai éh...
 égiben nemzetközi...
 ez most adta ki...
 jelentésből borzalm...
 meg a kínai éhség...
 en Sansi, Sensi és...
 kat sújtja. A kín...
 nem a legrosszabb...
 fideknek alig egyö...
 s így még jó ter...
 pedig gabona a lakos...
 edig katasztrófat j...
 föl nem lehet élmi...
 naba: nincsenek uta...
 el borzalmas károk...
 élen Kínában 12 fo...
 az átlag-temperatu...
 40 év átlagában.

1929-ben Sensi tart ó ember hali éhen...
 ulusig még két mil...
 alni. A tartomány...
 psztitva. Igavonó...
 ományban nines, m...
 en minden állatot l...
 kocsik sincsenek, m...
 yamán még a kocsik...
 ék. Az élelmiszerek...
 sekélyek s ahol még...
 szer, megfizethet...
 érnek érte. Egy má...
 l kínai dollár. Egy...
 nai dollár. Olyan á...
 enki se tud megfize...
 mlet lakosságának...
 telte a menekülést...
 ndultak utnak Sens...
 A kiéhezett emberek...
 ák a megerőltető g...
 esen érték el a gab...
 en gazdagabb vidé...
 tak, amelyekben vég...
 tal megtelek a hull...
 Tizezrével haltak...
 berek. A halottakat...
 mindenkinék sietős...
 és volt az ereje. A...
 tak meg az ország...
 akról kóbor kutyák...
 asok rágták le a hu...
 us, aki hosszú ide...
 éhségterületen és ker...
 na az országot, arról...
 az egész országban...
 en harapódzott el az...
 éhezett emberek me...
 oklókát. — szétgé...
 ket. Állítólag az is...
 az éhségtől megörjite...
 madtak egy csapat...
 an lemeszároltak és...
 osságok természetese...
 an napirenden vann...
 misszió kenyeret kezd...
 gterületen, egy ser...
 madta a szerzeteske...
 nyerkészletet elrabolt...

Vannak, kik ezek...
 el kapcsolatban kar...
 állat az emberben...
 len helyzeteket azo...
 sietve, könnyelműen...
 ölesi felháborodás...
 rendezett viszonyok...
 rőben jogos és term...
 bad ott alkalmazni...
 ével halnak éhhalált...
 étmillió ember már...
 még további milliók...
 telve. Hiszen el lehet...
 nicsoda pánik lesz...
 gterületeken, ahol...

Pokol lett a mennyei birodalomból Két millió halálraítelt kínai

A kínai éhségterületre kiküldött nemzetközi bizottság jelentése szerint Kinában még két millió ember éhen fog halni és semmikép sem lehet segíteni rajtuk

Ahol már nem bűn a gyilkosság és természetes dolog az emberevés

London, május 14. A kínai események, úgy látszik, ismét fordulóponthoz érkeztek. Az Európába érkező jelentések homályosak s ellentmondanak egymásnak, azt azonban egészen kétségtelenül mutatják, hogy az ellentétek ismét kiéleződtek s hogy a nankingi kormány uralmát a délről és északról jövő támadások erősen megingatták. Yen és Feng tábornokok ismét megegyeztek s közeljövőben meg fog alakulni az északi kínai kormány, melynek Peking lesz a székhelye. Ennek a fordulathat politikai előkészítése már folyamatban van e azt az akció fogja követni, mely majd el akarja ismertetni az új kormányt. Észak Nanking ellen lázad, dél Nanking ellen lázad és magában Nankingban sincs meg az egység. A nyugati fejlődésre tehát nem sok kilátás van.

S mialatt a politikai pártok és csoportok között szakadatlanul folyik a hatalomért való harc, egész kínai tartományokban tömegesen halnak éhen az emberek. A kínai éhségterületeket nemzetközi bizottság járta be és most adta ki jelentését. Ebből a jelentésből borzalmas dolgokat tudunk meg a kínai éhségről, mely különösen Sensi, Sensi és Kansu tartományokat sújtja. A kínai természetadonok a legrosszabbak, de a gabonatermő vidékek alig egyötöde van megművelve s így még jó termés esetén sem lesz elég gabona a lakosság élelmezésére. Ez pedig katasztrófát jelent, mert külföldi nem lehet élelmiszert szállítani Kinába: nincsenek utak, nincsen vasut. A borzalmas károk okozott: a múlt év Kinában 12 fokkal volt hidegebb az átlag-temperatura, mint a legutóbbi év átlagában.

1929-ben Sensi tartományban két millió ember halt éhen s ugylátszik, hogy idén még két millió ember fog éhenhalni. A tartomány tökéletesen el van szűzítve. Igavonó állat az egész tartományban nincs, mert az éhínség idején minden állatot leöltek és megették. Kocsi sincsenek, mert a kemény tél folyamán még a kocsi fáját is feltűztek. Az élelmiszerek készletek rendkívül sekélyek s ahol még van némi élelmiszer, megfizethetetlen uszoraárakat érnek érte. Egy métermáza szén ára kínai dollár. Egy mássa faszén 19 kínai dollár. Olyan árak ezek, melyeket senki se tud megfizetni. Az éhínség terület lakosságának egy része megkísérelte a menekülést: egész karavánok indultak utnak Sensiből és Kansuból. A kiéhezett emberek azonban nem bírták a megerőltető gyalogutat, csak kevesen érték el a gabonában, élelmiszerekben gazdagabb vidékeket. Az ország-utak, amelyeken végimentek, valóságilag megtelek a hullák tömegével.

Tízzezérel haltak meg menetelő emberek. A halottakat senki se temette el: mindenkinél sietős volt az utja és keves volt az ereje. A hullák ott rohadtak meg az országutakon, a csontvázokról kóbor kutyák és kiéhezett farkasok rágták le a húst. Egy misszionárius, aki hosszú ideig tartózkodott az éhségterületen és keresztül-kasul bejárta az országot, arról számol be, hogy az egész országban borzalmas mértékben harapódzott el az emberevés. A kiéhezett emberek megrohanták a halottakat, — szétépték és felfalták őket. Állítólag az is megtörtént, hogy az éhségtől megőrjített emberek megtámadták egy csapat katonát, akiket azán lemészároltak és megették. A gyilkosságok természetesen az egész országban napirenden vannak. Amikor egy hírszó kényeret kezdett osztani az éhségterületen, egy sereg ember megtámadta a szerzeteseket és az egész keférkészletet elrabolták.

Vannak, kik ezekkel az eseményekkel kapcsolatban kannibalizmusról és állat az emberben"-ről beszélnek. Az éhen helyzeteket azonban nem szabad sietve, könnyelműen megítélni. Az erdélyi felháborodás mértékét, mely a kezdeti viszonyok közt élő emberek körében jogos és természetes, nem szabad ott alkalmazni, ahol naponta ezével halnak éhhalált az emberek. Ahol kétmillió ember már éhenhalt. S ahol még további milliók vannak éhhalálra várva. Hiszen el lehet képzelni, hogy a piasoda pánik lesz urrá azokon az éhségterületeken, ahol már csak kilátás

sincs a menekülésre s ahol az emberek tudják, hogy nekik is meg kell halniok, hacsak nem sikerül enniavót teremteni s itt már a legnyugodtabb, legbékésebb emberek előtt is mindegygyé lesz, hogy hogy szerzik meg az enniavót. Lopva? Gyilkolva? — egészen mindegy... Természetes, hogy amikor ezekről a borzalmakról hall az ember, felvetődik benne a kérdés: mit lehetne tenni? Igen: mit lehetne tenni? Kinában milliók gondolkoznak ezen, de — segítség nincs.

A bizottság jelentése pedig megállapítja: nem lehet tenni semmit. Nem lehet segíteni. Még két millió embernek meg kell halnia. Segíteni nem lehet rajtuk. Halálra vannak ítélve. Megfelelhetetlenül!

KÖZGAZDASÁG

Erdélyben és a Bánságban négy állatkiviteli szindikátust állítanak fel

Az egyes szindikátusok a bukaresti központ utasítása alapján osztják fel a kiviteli kontingenst

Bucuresti-Bukarest, május 14. Az állatkiviteli szindikátusok tegnap végre megalakultak. Az alakuló ülésen, mint már jeleztük is, dr. Christea Tiberiu temesvári állategészségügyi főfelügyelőnek tervezetét fogadták el.

E tervezet szerint Temesváron, Kolozsváron, Brassóban és Csernovitzban állítanak fel kerületi szindikátusokat, amelyek területükön egymástól függetlenül autonóm hatáskörrel rendelkeznek. A kerületi szindikátusok egységes vezetését a bukaresti központi bizottság végzi, amelyre az egyes kerületi szindikátusok két-két tagot, a földművelésügyi és ipari minisztérium pedig egy-egy tagot delegálnak. Ez a permanens bizottság állapítja meg az egyes kerületi szindikátusok között a kiviteli kvó-

tát, amely azonban csak azokra az államokra irányadó, amelyek az állatkiviteli kontingenst tartják. A többi államokban az egyes szindikátusok szabadon exportálhatnak.

Az egyes szindikátusok kiviteli kontingenst a legutóbbi öt év állatkivitelei után állapították meg. Az így megállapított kontingenst a kerületi szindikátusok a bukaresti központtól függetlenül osztják fel az egyes tagok között. A szindikátusi tagok kiviteli díjakat nem fizetnek, azonban a szindikátusok fenntartási költségeire a szállítmányok után vagononként 250 lej kell befizessenek. A szindikátusi tagoknak 100.000 lej garanciát kell letétbe helyezniök.

A kényszerregegyezési törvény reformja

csak a jövő parlamenti ülészakba kerül tárgyalásra. Bukaresti tudósítónk jelenti: A bukaresti kereskedelmi- és iparkamara tagjai Orghidan elnöklete alatt tegnap megjelentek Voicu Nitescu igazságügyminiszternél és egy memorandumot átnyújtva kérték, hogy a kényszerregegyezési törvény reformját a már megállapított irányelvek szerint még a jelenlegi parlamenti ülészakban vigye keresztül. Az igazságügyminiszter válaszában kijelentette, hogy mindenben egyetért a gazdasági és ipari köröknek a kényszerregegyezési törvényre vonatkozó reformjával, azonban a parlament úgy tud van halmozva munkával, hogy csak a jövő ülésen kerülhet az ügy tárgyalás-elé. A küldöttség tagjai hangoztatták, hogy a késedelem súlyos veszélyt jelent, mert az ország hitelének biztonságát veszélyezteti a mai állapot.

A malontulajdonosok akciója az egységes vámszázalék érdekében. Az erdélyi és bánsági vámorló malmok tulajdonosai hivatkozva a leromlott terményárakra, elhatározták, hogy a vámszázalékot felemelik és az egész ország területén egységesítik.

A román tojásexport újabb veszedelme. Németország a tojásvámot az új kormány agrárprogramja szerint legközelebb 6 márkáról 30 márkára fogja felemelni mázsánként. Miután a román tojásnak eddig egyik legjobb piaca Németország volt, valószínű, hogy a terbevetett és a közeli napokban életbelépő áremelés a romániai tojáspiacon az árak leromlását fogja maga után vonni.

Németországgal e hó 30-ig hosszabbították meg az érvényben lévő vámtarifát. Bukaresti tudósítónk jelenti: A kormány Németországgal szemben e hó 30-ig hosszabbította meg a jelenlegi vámtarifát. Holnap Bukarestbe érkezik a német kormány delegációja s így remélhető, hogy a küszöbön álló vámháboru is elkerülhető lesz.

Megint drágul a gyufa. Mint ismeretes, a svéd gyufatörzst az állammal kötött szerződés alapján harminc évre bérbe vette az összes romániai gyufagyárakat. A lejtstabilizáció alkalmával kötött szerződés szerint a svéd gyufatörzst a tavalyi két lejes gyufát ez év elején két és fél leje emelte és ugyancsak a szerződés szerint július elsején újabb emelés következik be. A gyufa detail ára július elsejétől kezdve az eddigi két és fél leje helyett három leje lesz dobozonként.

INVITARE.

Domnii Acționari ai firmei

Drogueria „ROYAL“ M. Rózsa S. A. Cluj

sunt invitați a lua parte la I. Adunare Generală Ordinară

care se va ține în ziua de 19 Mai 1930 la ora 10 a. m. în localul societății din Cluj, Piața Unirii 26 cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul Consiliului de Administrație pe exercițiul 1929 și asupra vărsării capitalului social.
2. Raportul comitetului de censuri relativ la exercițiul 1929.
3. Hotărârea referitor la descarcarea Consiliului de Administrație și a Comitetului de Censuri.
4. Stabilirea bilanțului și a contului de beneficiu și pierderi (profit și pierderi). Hotărârea referitor la distribuirea beneficiului net.
5. Complectarea Consiliului de Administrație cu 4 membri.
6. Alegerea comitetului de Censuri.
7. Eventuale propuneri.

Domnii acționari sunt avertizați, că numai acționar va putea participa la adunare generală și exercita dreptul de vot, care a deus acțiunile sale la caseria societății, până în prezinta adunării generale, ora 12.

Bilanțul precum și Contul profit și pierdere, stau la dispoziția acționarilor în biroul societății.

Cluj, la 14 Aprilie 1930.

Activa — Vagyon

CONTO BILANȚ — MÉRLEGSZÁMLA

Pasiva — Teher

Numărar — Készpénz	200.039.—	Acțiuni — Részvénytőke	10.000.000.—
Műrfuri — Áru	11.393.629.—	Creditori — Hitelezők	15.043.780.68
Participații la firme afiliate — Erdékeltségek más vállalatoknál	900.000.—	Profit — Nyereség	469.867.75
Debitori — Adósok	10.633.514.43		
Cambii în portofoliu — Váltók tárcában	1.264.276.—		
Mobilier — Berendezés	1.122.190.—		
	25.513.648.43		25.513.648.43

DIRECȚIUNEA — IGAZGATOSÁG:

Rózsa Mór director general — vezérigazgató Hartmann Mihály director executiv — ügyvezető igazgató
Acest bilanț am conformat cu registrele societății precum și cu cont de bilanț și de profit și pierderi și am găsit cifrele de mai sus în deplină regulă. — Ezen mérleget felülvizsgáltuk és a részvénytársaságnak szabályszerűen vezetett könyveivel mindenben megegyezőnek találtuk.

CONSILIUL DE CENSORI — FELÜGYELŐBIZOTTSÁG:

G. Boschan censor — felügyelő biz tag. Moskovits József președinte — felügyelő biz. elnök. Mazzuchi Augustin censor — felügy. biz. tag. exp. contabil.

A könyvelésért: Abraham József procurist șef, contabil autorizat cégjegyző, főkönyvelő

Dr. Iosif Fischer

dep. memb. cons. de adm. — ig. tag.

esszusát

igéreteivel

zsidó hitközségek képeken fogják leadni

hogy a jövő hónapra a zsidó hitközségek 25 millió lejes államra eső rész első fe-

állanak a francia jelentik: A főposta tegnap amerikaiak az előirt rendelkezégre. Enniatt a külsedelmet szenvedtek. összes postai alkal- tet tartottak, ame- hogy ha bérkövete- nek eleget, prokla- sztrájkot. Beadvá- kérték feleletet.

zók találkozó helye ter-házba (Központi thelyezett Farkas- églio. (Utazóknak 10)

szkár szigetén. Ma- ik: Manahari város pusztított. A város ktanya összeomlott, o halottat sejtének.

világtörténet alap- zetek fejlődése egy- ku kötetben. Ára könyvosztályában.

eukrasz önmagát r óra múlva meg- ntik: Capetta new- séges műtét kiadá- sa céljából saját gán vakbélműtétet. után felnyitotta élet t és a vakbélét ki- zetés helyét közön- val összevarrta. Az an kevés idő mul- órházba szállítása között kiszendvedt. akor megállapított- yomán támadt vér- megállapítást nyert at megoperált em- belgyulladás volt,

sztyála társas va- E versenyen siker- ári vívók tisztele- és elnöksége folyó este fél 9 órai kez- den (volt Farkas- nyén fényes siker- saik és a többi ko- tetére társas vacso- re szívesen látják vívókat, a vívó- táit azok hozzá- tagjaival együtt, egünnepelhessék a gujában elért si- sorára jelentkezni g a dr. Biró Géza valamint a klub- ken.

szakosztálya a box- tal karöltve folyó életútán fél öt órai us kollégium tor- ásu sportéletűtán mal szebbnél-szebb lnek bemutatásra. utatkozik be az álya Gyémánt tré- Haggibbor törpe- ványokkal fogja séget. A sportdel- bemenetel ingye- klődés nyilvánul

LENT KÖNYVET UJ KELET AN.

ac szenzációja ANDOR

UT

mű első teljes kiadása.

állításban 60 lej.

et könyvosztályában

SPORT

Tizenkétmillió lejes játékosfizetések mellett is jó üzlet az angol futball

Mit látott az uruguayi sportdiplomata Angliában?

Montevideo, május 14. A futball-világ bajnokság szervezőbizottsága legutóbbi ülésén tárgyalta a Le Bas jelentését, aki most tért vissza Angliából, de rövid távlatban már régebben közölte, hogy angol csapat nem jön Montevideoba. Jelentése már azért is érdekes, mert az utóbbi időben senki sem tanulmányozta az angol futballt, hogy úgy mondjuk, üzleti szempontból.

Le Bas megállapítja mindenekelőtt, hogy az angol profi-futball annyira kommercializálódott és a piac olyan kiváló, hogy a klubok számára nem üzlet játékosait hosszabb turnéra küldeni, kitűnő anyagi eredményekkel foglalkoztatni őket hazájukban. Csak magában Londonban a szerdai mérkőzések átlagos közönsége 200.000, a szombat délutániaké 300.000 főre tehető. Ebben a számban csak a hat legnagyobb pálya nézői foglaltaknak. S mert a belépőjegyek ára átlag három shilling, a mérkőzések bevételei 8—12.000 font sterling (közel tízmillió lej) között mozognak. A klubok vezetői, akikkel Le Bas tárgyalt, teljes őszinteséggel tarták fel előtte a helyzetet és kijelentették, hogy nem üzlet szárukra a játékosokat Dél-amerikába küldeni.

Mr. Wall, az ismert angol sportember, aki az uruguayi kiküldöttet angliai útján kísérte, rámutatott azokra az eljárástokra, amelyek az Association és a Liga között vannak. Az Association kötelekbe 40.000 klub tartozik 850.000 professzionátus játékosal, míg a Ligának mindössze ötezer professzionátus tagja van és mégis az Association száz-ezernyi játékos közül alig lehetne olyan csapatot összeállítani, amely az uruguayi válogatott színvonalán állana.

Másik akadály az angolok részvétele, hogy a klubok rengeteg pénzt fizetnek a játékosokért és természetesen — üzleti vállalkozások lévén — befektetett tőkét előnyösen akarják kamatoztatni. A Club Arsenal 45.000 angol fontot fizetett játékosaiért, míg a Sefton United csapata 35.000 sterlingbe került. Ilyen összegeket véve alapul, egy valamire való angol profi csapat részvétele 70.000 angol fontba kerülne, olyan összegbe, amekkorát a montevideói bajnoki mérkőzések szervezőbizottsága erre a célra nem fizethet. Ezen az összegben alul sem az Association, sem pedig a Liga nem hajlandó csapatot Montevideoba küldeni.

Angolországi utjáról Alfred Le Bas egy beszélgetés folyamán a következőket mondotta:

Utannak nem volt pozitív eredménye, mégis roppant érdekes volt, mert olyan világításba helyezte előttem az annyira csodált angol futballt, amiről a délamerikai sportvilágnak még csak sejtelme sem volt. Az angol futball különleges helyzete legfeljebb azt engedte volna meg, hogy egy kiváló csapatot leszerződtessünk, de az ottani szokások szerint ez sem szerepelhetett volna, mint az angolok reprezentatív csapata. Egyébként rendkívül nehéz akármelyik jó csapatot nem Montevideoba, hanem csak valamilyen más angol városba átvinni, mert a klubok vezetőségei feltétlenül vigyáznak arra, hogy játékosaik semmilyen felesleges fáradságnak ne tegyék ki magukat és ne veszélyeztessék ezáltal annak az összegnek a jövődelmét, amelyet a csapatba fektettek.

Az angol klubok úgy vannak megszervezve, mint valamilyen kereskedelmi cég, vezetőik kiváló kereskedők, de nem sportférfiak olyan értelemben, ahogyan azt nálunk felfogják. Nemcsak játékosaik, hanem ők is a futballból élnek és mindent elkövetnek, hogy minél nagyobb profitra tegyenek szert. A futballélet olyan értelemben, mint nálunk, az angolok előtt elképzelhetetlen.

Hosszú esztendőket óta kísérem figyelemmel az uruguayi és argentinai futballt és ki kell jelentenem: hogy játék dolgában jóval fölülte állunk az angoloknak. Az angol játékosok nem érik meg azokat a mesébe illő összegeket, amelyeket értük fizetnek és már nincs meg az a fölényük még az európai kontinens csapatai fölött sem, amelyet 1924 előtt mutattak. Ha angol csapat érkezne Montevideoba, vagy a mi játékosaink kerülnek Angliába és kellő pihenés után mérnék össze erejü-

ket az angolokkal, az eredmény mindenben igazolná állításaim helyességét. — Angliai tartózkodásom alatt jóformán minden nagyszabású meccset láttam. Azt kellett megállapítanom, hogy egyetlen csapat van csak, amelyet érdemes lett volna Montevideoba hozni, a Liga válogatottját, de ez anyagi okokból lehetetlen.

Szinház—Művészet

A Magyar Színház irodájának közleményei:

Richard Tauber Kolozsváron. A kolozsvári mozgókedvelőknek mai naptól kezdve alkalmuk lesz gyönyörködni Németország leghíresebb tenoristájának, Richard Tauber kiváló művésznének hangjában, kinek nagyszerű beszéde és éneklő filmét mai kezdettel mutatja be a „Select” mozgó. A szakértők véleménye szerint az eddig kihozott német beszéde és éneklő filmek közül legjobban sikerült a „Régi dal”, melyben Richard Tauber legszebb románcait éneklte el. Többi szerepekben nagyszerűen játszanak még Werner Fuetterer és a bájos Maria Solweg.

MA UTOLJÁRA: FEDORA — POLA NEGRI

Egész Kolozsvár az elragadtatás hangján beszél a Magyar Színház ragyogó hatalmas filmujdságáról, a „Fedora”-ról, amelyben Pola Negri, Lukács Pál és Normann Kerry művészi valósággal tűndököl. Felhívjuk azoknak a figyelmét, akik még nem látták a „Fedora”-t, hogy ma, csütörtökön utoljára látható ez a gyönyörű filmujdság. Előadások: 3, 5, 7 és 9 órákor. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

HOLNAPTÓL SAHARA JACK HOLT AL

A „Fedora” után a Magyar Színház ismét világszenzációval szolgál a közönségnek. Holnap fogják ugyanis bemutatni a „Sahara”-t, a Sivatag névtelen hőseit, ezt a mélyen megrázó, izgalmas és érdekes amerikai filmujdságot, amelynek főszerepét Jack Holt játssza. Izgalmas drámai jelenetek keretében küzdenek a vándorok a vízért. A sivatag élet főcélja: megtalálni, birtokolni, védelmezni a vizet! Eletek esnek áldozatul és csak a legbátrabbak és legerősebbek kerülnek ki győztesen a sivatag és az emberi gonoszág ellen vívott küzdelemből. Jack Holt, a vakmerő és bravuros lovas játssza a főszerepet és szebbnél szebb természeti fölvételek képezik hátteret az izgalmas eseményeknek. A „Sahara” pénteken, szombaton és vasárnap látható a Magyar Színházban mindenkor 3, 5, 7 és 9 órákor. Helyárak valamennyi előadások alkalmával: 30, 20 és 10 lej.

ÉJJELEI ELŐADÁS CSAK FELNŐTEKNEK

Wedekind híres erotikus drámája, a „Pandora szelencéje” (Lulu) filmre is elkészült s igazi nagy diadallal járta be Európa és Amerika nagy filmszínházait. A darab témája annyira merész, hogy a Magyar Színház nem akarja ezt a tökéletes művészettel megalkotott filmreket a rendezői előadásai között bemutatni s ezért szombat éjjel 11 órai kezdettel fogják vetíteni a „Pandora szelencéje”-t, amikor a pénztár szigorúan csak felnőtteknek szolgáltat ki jegyeket. A „Pandora szelencéje”-nek ez lesz egyetlen előadása. Helyárak az éjjeli előadás alkalmával is: 30, 20 és 10 lej.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Csütörtökön 3, 5, 7, 9 órákor: Fedora. Pénteken: 3, 5, 7 és 9 órákor: Sahara! A Sivatag névtelen hősei. Ujdság, először! Főszereplő: Jack Holt. Helyárak: 30, 20 és 10 lej. Szombaton: 3, 5, 7 és 9 órákor: Sahara! A sivatag névtelen hősei. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

CORSO FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Csütörtök 5, 7, 9 órákor: A montenisi tragédia. (Napoleon futárja.) Maciste legmonumentálisabb néma filmje! Hangos előjáték. Péntek 5, 7, 9 órákor: A montenisi tragédia. (Napoleon futárja.) Szombat 5, 7, 9 órákor: A montenisi tragédia. (Napoleon futárja.) Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: A montenisi tragédia. (Napoleon futárja.)

SELECT-MOZGO:

Csütörtök: Régi dal, szenzációs premier, Richard Tauber világhírű német tenorista egyetlen beszélő és éneklő filmje, melynek többi szerepeit Werner Fuetterer és Maria Solweg alakítják.

Péntek: Régi dal, megható dráma, Richard Tauber világhírű német tenorista egyetlen beszélő és éneklő filmje, melynek többi szerepeit Werner Fuetterer és Maria Solweg alakítják.

Szombat: Régi dal, Richard Tauber világhírű német tenorista nagyszerűen sikerült hangos éneklő és beszélő filmje, melynek többi szerepeit Werner Fuetterer és Maria Solweg alakítja.

Vasárnap: Régi dal, megható dráma, Richard Tauber egyetlen beszélő és éneklő filmje. A többi szerepekben Werner Fuetterer és Maria Solweg.

URANIA MOZGO:

Csütörtök: Az aranytánc, dráma az aranykeresők életéből, főszerepben a szép Dolores Del Rio.

Péntek: Az aranytánc, megható dráma, az aranykeresők életéből, főszerepben a közkedvelt és szép Dolores Del Rio.

Szombat: Az aranytánc, dráma az aranykeresők életéből, főszerepben: Dolores Del Rio.

Vasárnap: Az aranytánc, Dolores Del Rio nagyszerű drámája.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai Csütörtök, május 15.

Bukarest, 16: Rádiózenekar. Beethoven, Stolz, Massenet, Ketelbey, Dvorak, Rachmaninov művei. 17.15: Beszélő újság. 17.30: Rádiózenekar. Rosen, Grieg, Massenet, Luigini művei. 18: Rádió Szabad Egyetem. 19: Gramofon. 20: Massenet: Manon c. operája.

Budapest, 9.15: A Mándits-szalonzene- kar hangversenye. Boildieu: Johann von Paris — nyitány. Urbach: Kótaeső. Kéler: Lepkevadászat. Jose Armandola: Balett szvit. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Gramofonhangverseny. Verdi: Traviata — ária. Suppé: A költő és paraszt. Gounod: Faust — Mefisztó szerenádj. Massenet: Manon — ária. Joh. Strauss: Bécsi vér. Baer-Caspar-Schuster: Kék Hawii — keringő. Kallós D.: Minden jó családban kell egy rossznak lenni. Amerre én járok. László-Seress: Azt a fehér rózsát. Balázs-Farkas: Nem tudok én néked csak virágot adni. Nádor: Üzenet a tavasz. Eröss: Asszony lesz a lányból. Sándor: Sose hittem volna. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 4: Rádió Szabad Egyetem. 5.10: A földművelésügyi minisztérium előadása. 5.40: Operettársulat. 6.50: Angol nyelv oktatás. 7.25: Opera ism. 7.30: Verdi: Falstaff c. operája. 10.30: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek, majd cigányzene.

Bécs, 20: Strauss műveiből. Berlin, 20.15: Filharmonikus hangverseny.

Breslau, 22.25: Füllemlesző. Hamburg, 19.25: Opera.

Varsó, Kattovitz, 20.30: Könnyű zene. Milánó-Torinó, 21.15: Vegyes zene.

Róma, 21.02: Olasz zeneest. Prága, 21.30: Zongorahangverseny. Smetana műveiből.

Brünn, 21: Rádiózenekar. Mendelssohn Delibes művei.

Osló, 20.30: Dalest. Áriák. 22.10: Különböző hangszerek hangversenye.

Péntek, május 16.

Bukarest, 16: Marcu-zenekar. 17.15: Beszélő újság. 18: Rádió Egyetem. 19: Gramofon. 20: Szimfonikus hang. 20 óra. 45: Dalest. 21.15: Szimfonikus hangverseny. 21.45: Hírek.

Budapest, 9.15: A rádió házikvartett-jének hangversenye. Lehár: Vízó, nyitány. Micheli: Angelus. Delmas: Tavaszi idill. Gabriel-Marie: Menüett. Sulivan: A mikádó, nyitány. Csermák: Lassu verbunkos. Rózsavölgyi: Lassu magyar és friss. Cattoica: Leányalmok. keringő. Van Herék: Oh, oh, oh, onestep Thomson—Perey: Csak egyszer, tangó. Kalmár: Mennék magam után. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: A m. kir. Országos Tiszti Kaszinó szalonzenekarának hangversenye. Strauss: Orosz induló. Lehár: A kék mazur, egy-

veleg. Padilla: Si l'on savail, tangó. Offenbach: Hoffmann meséi, egyveleg. Rossini: Tell vilmos, nyitány. Dienuz: Liliomszál. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 3 óra. 45: B. Czeke Vilma meséi a gyermekeknek. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Az Első Budapesti Citerakór hangversenye. Füss: Udvozlés. Kastenedu: Hanghullámok. Chrumak: Templomszentelés. Füss: Alkonyatkor. Wensky: Maierromber. Cserumak: Táncoló koboldok. Schaschek: Csendes este. Chrumak: Induló. 5.50: Császár Elemé dr. egyetemi ny. r. tanár előadása. „Képek a magyar irodalom multjából”. 6.25: Zongorahangverseny. 7.40: Dr. Ernst Haeckl németnyelvű humoros előadása. 8: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye. 8.50: Rézletek Szilágyi-Eisemann „Alvinci huszárok” c. operettjéből. Közreműködnek: Tóth Erzsé, Zilahy Irén, Lauris Lajos és Sebők Miklós. Ott maradt Budán a szívmem. Mert van mindig magával a mamája. Szabad-e még magát imádni. Van aki bevallja... Juj de tudnám szeretni. Édes Tamás. Neked van anygalkám a legszebb szád. Beállok rózsám katonának, induló. Hígyje el, tangó. Alvinczi huszárok, induló. Utána kb. 10.10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: A Fejes-szalonzenekar, az Ostende-jazz és Horváth Gyula cigányzenekarának hangversenye.

Berlin, 19.30: Fuvós hangverseny. Breslau, 21.30: Stolz: „Mesék a hóban” c. operett.

Stuttgart, 20: Dal- és áriaest. Varsó, Kattovitz, 20.15: Filharmonikus hangverseny.

Milánó, Torinó, 20.30: Szimfonikus hangverseny. Berlioz: Római farsang. Bach: Két korall. Debussy: Gyerekkücsök. Saint-Saens: Csellóverseny. Sammartini: Pasztorale. Sgambatti: Te Deum. Foroni: C-moll szimfónia.

Róma, 21.02: Schubert: „Három a kis-lány” c. operettje. Prága, 19: Vigopera.

Pozsony, 17.20: Népdalok és műdalok. Brünn, 19.30: Thomas: „Mignon” c. operája.

Osló, 20: Filharmonikus hangverseny. Norvég est.

Toulouse, 20.25: Vigopera részletek.

Májusi válogatott könyvujdságok

Pierre Loti: Ives testvérem —	129.—
Csathó Kálmán: Matyika szí- nézőn akar lenni —	109.—
Cushman: Az új szegények —	153.—
Meredith: Tökéletes férfi —	357.—
Hermant: Egy dedánya vallo- másai —	153.—
Ludwig Wolf: Ketten az ég alatt —	136.—
Maurois: Byron élete I—II. —	390.—
Ehrenburg: Jeanné szerelme —	238.—
Acremant: Rajta, házasságunk Andreas Fred: Valaki jár a ső- tétben —	122.—
Sinclair Lewis: Fő-neca I—II. —	306.—
R. Kipling: Három katona —	107.—
Romain Rolland: Ghandi —	116.—
Lagerlöf: Anna Sward —	187.—
Nyíró József: A sibói bölény I—II. kötet —	200.—
Brocchi: A meghódított élet —	231.—

Kapható

UJ KELET könyvosztályában.

Próbírdetések

LUXUS AUTÓT tarthat, ha 100 leiórt Kórház sorsjegyet vesz mert május 20-án milliósom lehet. Sorsjegyiroda Piata Uniri 20.

GYÖGYSZERESZ-NÓT, hivatalnokot vagy más urileányt elfogad izr. uricsalád, zongoa és fúrdőszoba használatl. Özv. Berger Antalnó Str. Cantemir (Bethy Ödön-u.) 42 I 7.

FÜRDŐHELYEN 30 éve jól bevezetett VEN-DEGLŐbérbeadó, esetleg olcsón eladó. Értekezni Weisz, Strada Gojdu 9.

HÁZ eladó lakással, 45 éve fenálló fűszerüzlet, koresma, faraktárnak alkalmas udvarral. Értekezhetni: Schwratz Áronnál Al-bauiula vasut közelébe.

SCHWARTZ 16-NÁCNE orth. kóser VEGETÁRIUS ÉL-TERME és tejcsarnok Reg. Ferdinand (Wes-selényi-utca) 10. száma alatt megnyit. Ugyar-ott naponta friss tehén és bivalytej, egyzár-ott naponta frissen készített tejszín, tejföl, vaj és túró kapható. Csecsemőknek és betegeknek állandóan egy tehéntől fejt tej, a kapható hához szállítva is.

ÓVA D É K É P É S volt vidéki kereskedő raktárnoki vagy felügyelői, esetleg más hasonló állást keres. „Megbizott” jellegű kiadóba.

MAKULATURA papír 5 kg.-ként is eladó az Uj Kelet kiadóban.

Itt ülünk a s ról-órára szünet rülöttünk a telez alok. Ma Gal előtt Targu-Fru Minden napra dennap letartózt akik védekezni szemben.

Mi történik it és hol az a kéz, esolna a fekeves éionak?

Ezzel a kérdés pok óta és ezt a szágga nap-nap sábjain.

De hol van az, felelne erre a ké

Valakitől pedig dezni. Azoktól, a mal jöttek, hogy szágót ettől a m tik a lelkek béke fejlődhetik az ors kérdést egy roma tőjének, aki prog

vérenek minden et tén keresztül tisztótt és lelke mély háborodni az an kon. A felháborod el és mély meggye

— Fölösleges n mondotta, — hisz hogy a mi kormán tiszemita kilengés fogja elfojtani m rendbontásnak.

Igy beszél a la ban mélyen és né ról, ami történik, szót sem a vidéki k az antiszemita ter a támadókat, han kat fogdossák össze

segesnek egyetlen gyelmzetni az or hogy helytelen és amikor szavakkal elleni támadásra kosságát.

— Mit tehetnék lapszerkesztő, — az nak köve, nem ir ellen, hiszen akkor a szélsőséges elem

Es ezalatt egy p egy zsidó koresma raszt, aki részrege fesszor próféciáit

elesodálkozott, ami esekbe verték kezé

— Mit akartok hiszen csak tam le? Ez csak el professzor bevonul

De miért ne esod paraszt, amikor e másra nyomják a k tiszemita szennyira tiszemitzmus vánd

don járják a falval jukkal megmételye mü emberek lelkét

nalista jelszavakba szor is belekiáltt „üsd a zsidót!” Es hallja, hogy mit sz tanokhoz azok, akik hogy mit szól hozz vasárnaponként kil

rát, mely és sötét magát szemben, va sal, a legjobb esetb telmü szóval.

Minék magyarul ha nem beleegyezés az, amit magakörü arra alkalmas, hog